

חוזר מס':	חוזרים והוראות שעה
מתאריך 20.04.12	שם אגף/אזור: רפואה
עמוד מס' 1 מתוך 6 עמודים	שם החוזר: הכרזה על מוות ע"י פאראמדיק ראש צוות ALS באט"ן במתאר טרום-בי"ח.

אגף רפואה

כ"ח-ניסן-תשע"ב

20 אפריל, 2012

אל:

רשימת תפוצה

הנדון: הכרזה על מוות ע"י פאראמדיק ראש צוות ALS באט"ן - במתאר טרום-בי"ח.

כללי

- קביעת מותו של אדם הינה אחת מהסוגיות המורכבות ביותר ברפואה המודרנית. לפיכך, במדינת ישראל (כמו במדינות רבות אחרות בעולם) – הסמכות לקביעת מותו של אדם נתונה בידי רופאים בלבד.
- הליך קביעת המוות בנוי הלכה למעשה מ 3 מרכיבים = הכרזה על מוות, תיעוד המוות ורישום המוות :

  - הכרזה על מוות מושתתת על פרוטוקולים מובנים ומקובלים, ומשמשת בסיס נורמטיבי להפסקת/אי התחלת ביצוע פעולות החייאה בחולה/נפגע המצוי ללא דופק וללא נשימה.
  - תיעוד ורישום המוות משמשים לצורך השלמת ההליך הנדרש, בכדי שניתן יהיה להמשיך ולטפל בנפטר בהתאם לכללים המקובלים במדינה.

- במדינת ישראל לא קיימת חלוקה ברורה בין המרכיבים השונים בהליך קביעת מותו של אדם, ולפיכך – קביעת המוות (על מרכיביה השונים) מבוצעת ע"י רופאים בלבד. מצב זה הוביל בהכרח לצורך בנוכחות מיידי של רופא בכל הליך של קביעת מוות.
- אופן התנהלות זה, שהיה נהוג עד היום, יצר בעיה שהלכה והתעצמה בשנים האחרונות – לאור הרחבת שרותי רפואת חרום-טרום-בי"ח מבוססי פאראמדיקים (שרות אט"ן), יחד עם ירידה בזמינותם של רופאים במסגרות השונות של הרפואה הראשונית (במד"א ומחוצה לו).
- משרד הבריאות, הנהלת מד"א ואגף הרפואה עמלו ללא ליאות בשנתיים האחרונות – לשם מציאת פתרון לבעיה. בנוסף, ועדה בלתי תלויה (אשר מונתה

חוזר מס':	חוזרים והוראות שעה
20.04.12	שם אגף/אזור: רפואה
מתאריך	שם החוזר: הכרזה על מוות ע"י פאראמדיק ראש צוות ALS באט"ן במתאר טרום-בי"ח.
עמוד מס' 2 מתוך 6 עמודים	

ע"י המשנה למנכ"ל משרד הבריאות) בחנה את הסוגיה על כל היבטיה, והמליצה על פרסום נוהל עדכני (רצ"ב).

6. ההנחיה הרצ"ב, הנסמכת על נוהל משרד הבריאות, מגדירה את סמכויות הפאראמדיק ראש צוות ALS באט"ן בהליך קביעת המוות במתאר טרום-בי"ח, ומפרטת את סדר הפעולות אותן יש לבצע – בכדי לאפשר את המשך הטיפול בנפטר ללא עיכוב.

7. למען הסר ספק – הנחיה זו תקפה אך ורק לפאראמדיק במסגרת פעילותו באט"ן במצבים בהם לא נוכח רופא בזירת האירוע. בכל מצב בו נוכח רופא במקום (בין אם רופא מטעם מד"א ובין אם רופא מזדמן) – יבוצע הליך קביעת המוות ע"י הרופא.

8. מידע מפורט בנושא קביעת המוות במתאר טרום-בי"ח ניתן למצוא באתר ה CME.

מטרות ההנחיה

1. להגדיר את סמכויות הפאראמדיק ראש צוות ALS באט"ן, בכל הנוגע להליך קביעת המוות במתאר טרום-בי"ח.
2. להנחות את הפאראמדיקים בנוגע לכל הפעולות אותן יש לבצע במסגרת הליך קביעת המוות במתאר טרום-בי"ח - במצבים בהם לא נוכח רופא במקום האירוע.

הגדרות

1. פאראמדיק ראש צוות ALS באט"ן – מי שהוסמך לתפקיד זה ע"י מנהל אגף הרפואה במד"א, כמוגדר בהוראת שעה 45/64 (להלן הפאראמדיק).
2. טופס הכרזה על מוות - טופס למילוי על-ידי הפאראמדיק בעת ביצוע הכרזה על מוות (כמרכיב ראשון בהליך קביעת המוות), בהתאם למפרט המצורף בנספח א'.
3. טופס הודעת פטירה - כהגדרתו לפי סעיף 7 לחוק מרשם האוכלוסין תשכ"ה – 1965 מצורף ומסומן כנספח ב'.
4. מקרה פטירה ברשות היחיד – מקרה פטירה שהתרחש במקום מגוריו של הנפטר או בכל מקום אחר שאינו מוגדר כמקום ציבורי.
5. מקרה פטירה ברשות הרבים – מקרה פטירה שהתרחש במקום ציבורי.

חוזר מס':	חוזרים והוראות שעה
מתאריך 20.04.12	שם אגף/אזור: רפואה
עמוד מס' 3 מתוך 6 עמודים	שם החוזר: הכרזה על מוות ע"י פאראמדיק ראש צוות ALS באט"ן במתאר טרום-בי"ח.

פירוט

1. הפסקת החייאה/אי ביצוע פעולות החייאה :

- א. הפאראמדיק באט"ן יפעל בהתאם לפרוטוקולים הטיפוליים הרלוונטיים (קרי – פרוטוקול הפסקת החייאה/אי ביצוע פעולות החייאה, ופרוטוקול הטיפול בנפגע טראומה עם TCPA).
- ב. במידת האפשר יעביר הפאראמדיק (בתשדורת נתונים) למוקד הרפואי את נתוני המטופל המנוטרים באמצעות המוניטור-דפיברילטור.
- ג. הפאראמדיק יתקשר למוקד הרפואי לצורך קבלת אישור הפסקת/אי ביצוע פעולות החייאה מרופא המוקד /כונן אגף רפואה – ויפעל בהתאם להנחיות שיקבל.
- ד. הפאראמדיק יתעד אסיסטולה ב 3 ערוצים (LEADS) במשך חצי דקה, ויוציא פלט הדפסה.

2. זיהוי הנפטר :

- א. זיהוי ודאי – באמצעות תעודה רשמית נושאת תמונה, ובתנאי שהתעודה תקפה והתמונה ברורה (קרי – ניתן לזהות בבירור תווי פניו של הנפטר). תעדוף תעודות לזיהוי – ע"פ המדרג להלן :
- תעודת זהות.
  - דרכון.
  - רישיון נהיגה.
  - תעודת חוגר/תעודת קצין.
- ב. זיהוי זמני – שלא בהסתמך על תעודה מזהה. הזיהוי הזמני יתבסס על עדות אנושית בזירת האירוע. תעדוף – ע"פ המדרג להלן :
- קרוב משפחה מדרגה ראשונה.
  - קרוב משפחה אחר.
  - מטפל/איש צוות במוסד.
  - שכן/מכר.
- ג. ללא זיהוי – שלא ניתן לבצע זיהוי ע"פ המצוין בסעיפים א' ו ב'. במקרים אלו ייחשב ויירשם הנפטר כ"פלוגי אלמוני".

חוזר מס':	חוזרים והוראות שעה
מתאריך 20.04.12	שם אגף/אזור: רפואה
עמוד מס' 4 מתוך 6 עמודים	שם החוזר: הכרזה על מוות ע"י פאראמדיק ראש צוות ALS באט"ן במתאר טרום-בי"ח.

3. תיעוד ודיווח :

א. דו"ח רפואי – הפאראמדיק יקפיד למלא דו"ח רפואי מפורט על גבי טופס ייעודי – ע"פ נהלי מד"א (דו"ח רופא/פאראמדיק). יש לתאר בפירוט את כל המידע הרלוונטי (לרבות מידע אנמנסטי ופירוט כלל הפעולות הרפואיות שננקטו באירוע). מידע זה יסייע בהמשך לרופא מוסמך לקבוע את האבחנות לסיבת המוות.

ב. טופס הכרזה על מוות – הפאראמדיק יקפיד למלא את הטופס (מצ"ב דוגמא בנספח א') על כל חלקיו ובאופן מפורט ככל הניתן. לטופס זה יש לצרף את תרשים המוניטור שהודפס קודם לכן. הטופס ימולא בשלושה עותקים – המקור ואחד ההעתקים יוצמדו לטופסי הודעת הפטירה שיימסרו (ראה מטה), וההעתק השני יוצמד לעותק מהודעת הפטירה שיישמר בתחנה (ראה מטה).

ג. הודעת פטירה – הפאראמדיק ימלא בטופס הודעת פטירה (מצ"ב דוגמא בנספח ב') את פרטיו האישיים של הנפטר בחלק א(1) לטופס, את פרטיו של המודיע על הפטירה (הפאראמדיק עצמו) בחלק א(2). סעיף א(3) "אישור רפואי ופרטי הרופא המאשר" לא ימולא, ויש למחוק באמצעות העברת קו אלכסוני. כמו כן, כל הסעיפים שמתחת "אבחנות לסיבת המוות..." יושארו ריקים. הפאראמדיק יחתום בשם הפאראמדיק + חותמת אישית במקום המיועד לכך (חלק א2). הטופס ימולא בארבעה עותקים [המקור והעתק ימסרו לרופא לשכת הבריאות המחוזית או רופא מוסמך, העתק אחד יוצג לחדר הקירור - בהתאם לצורך- כמפורט בהמשך, ועותק אחד יתויק בקלסר ייעודי ויישמר בתחנה.

4. זירת האירוע :

א. פטירה ברשות היחיד :

1) הפאראמדיק יודא מסירת דיווח למשטרה בכל מקרה של פטירה מחוץ לכותלי מוסד רפואי או סיעודי (במקרים אלה האחריות על דיווח למשטרה חלה על צוות המוסד).

2) הפאראמדיק ימתין בזירת האירוע עד הגעת נציג המשטרה, למעט במקרים בהם נוכח במקום בן משפחה מקרבה ראשונה. במידה ונדרשת

חוזר מס':	חוזרים והוראות שעה
מתאריך 20.04.12	שם אגף/אזור: רפואה
עמוד מס' 5 מתוך 6 עמודים	שם החוזר: הכרזה על מוות ע"י פאראמדיק ראש צוות ALS באט"ן במתאר טרום-בי"ח.

המתנה של למעלה מ 20 דקות בזירת האירוע, רשאי המוקד המרחבי לשגר צוות אמבולנס רגיל להמתנה במקום.

3) הפאראמדיק ימסור לנציג המשפחה את כל הרישומים הנדרשים, קרי – דו"ח רפואי, טופס הכרזה על מוות, תרשים מוניטור, וכן את טופס הודעת הפטירה.

4) הפאראמדיק יבהיר למשפחה מהן הפעולות הנדרשות להשלמת הליך קביעת המוות והוצאת רישיון קבורה, קרי – מילוי האבחנות בגיליון הודעת הפטירה וחתימת רופא (ניתן לביצוע גם בלשכת הבריאות המחוזית), וכן פניה ללשכת הבריאות המחוזית.

ב. פטירה ברשות הרבים :

1) הפאראמדיק ימלא את הדו"ח הרפואי, טופס הכרזה על מוות והודעת פטירה (כמצוין בסעיפים 3א'-3ג' לעיל), וימסור את העותקים הנדרשים לנציג המשטרה בזירת האירוע.

2) השלמת הליך קביעת המוות, והמשך הטיפול בנפטר – באחריות המשטרה.

ג. פטירה במוסד רפואי/סיעודי :

1) הפאראמדיק ימלא את הדו"ח הרפואי, טופס הכרזה על מוות והודעת פטירה (כמצוין בסעיפים 3א'-3ג' לעיל), וימסור את העותקים הנדרשים לצוות המוסד.

2) הפאראמדיק יבהיר לצוות המוסד, כי האחריות על השלמת הליך קביעת המוות ומילוי הודעת הפטירה (אבחנות וסיבת המוות) – חלה על רופא המוסד.

ד. פטירה ברשות הצבא :

1) הפאראמדיק ימלא את הדו"ח הרפואי, טופס הכרזה על מוות והודעת פטירה (כמצוין בסעיפים 3א'-3ג' לעיל), וימסור את העותקים הנדרשים למפקד הצבאי בזירת האירוע.

2) השלמת הליך קביעת המוות, והמשך הטיפול בנפטר – באחריות הצבא.

חוזר מס':	חוזרים והוראות שעה
מתאריך 20.04.12	שם אגף/אזור: רפואה
עמוד מס' 6 מתוך 6 עמודים	שם החוזר: הכרזה על מוות ע"י פאראמדיק ראש צוות ALS באט"ן במתאר טרום-בי"ח.

ה. פטירה במהלך פינוי לביה"ח :

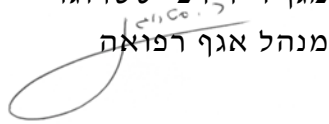
- 1) במידה והמטופל נפטר במהלך הפינוי לבית החולים, ימשיך צוות האט"ן את פינוי הנפטר לבית החולים הקרוב.
- 2) הפאראמדיק ימלא דו"ח רפואי – כמקובל בכל פינוי לבית חולים.
- 3) הודעת הפטירה תמולא על-ידי רופא המלר"ד בבית החולים, בהתבסס על חוזר משרד הבריאות מספר 29/84 (נפטרים מחוץ לבתי חולים - בדיקה וקביעת המוות בחדר המיון).

נספחים

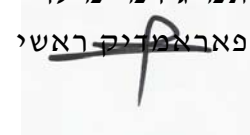
- א. טופס הכרזה על מוות
- ב. טופס הודעת פטירה
- ג. תרשים זרימה

בברכה,

מגן ד"ר רפי סטרוגו
מנהל אגף רפואה

תמ"ג רמי מילר
פאראמדיק ראשי

העתקים:

מנכ"ל	רופאי המוקד הרפואי
מטה	פאראמדיקים סופרווייזרים
אג"מ	פאראמדיקים אחראיים
מנהל אזור דרום	מדריכי קורס פאראמדיק
מנהלי מרחבים וסגנים	חונכי קורס פאראמדיק
מטה אגף רפואה	
אחראי מוקדים ארצי	

נספח א' – טופס הכרזה על מוות

-1-

טופס הכרזה על מוות ע"י פארמדיק מר"א

פרטי הפארמדיק ראש הצוות

שם פרטי	שם משפחה	מספר פארמדיק
---------	----------	--------------

מועד ומקום הכרזת המוות

תאריך	יום בשבוע	שעת הכרזת המוות
-------	-----------	-----------------

עיר	כתובת
-----	-------

פרטי הנפטר

שם פרטי	שם נוסף	שם משפחה
---------	---------	----------

תאריך לידה	זכר / נקבה	שם האב	מקום לידה
------------	------------	--------	-----------

משרד הבריאות
Ministry of Health
ירושלים

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

-2-

זיהוי הנפטר

<u>זיהוי זמני / ללא זיהוי בזמן באמצעות (הקף בשיגור ומלא פרטי האדם):</u>	<u>זיהוי ודאי של הנפטר בזמן באמצעות (הקף בשיגור ומלא הפרטים):</u>
1. קרוב משפחה מקרבה ראשונה כן / לא שם ת.ז. ופרטים: _____	1. תעודת זהות מס' _____
2. קרוב משפחה אחר כן / לא שם ת.ז. ופרטים: _____	2. דרכון מס' _____
3. מטפל במוסד רפואלי/סיעודי כן / לא שם ת.ז. ופרטים: _____	3. רישיון נהיגה מס' _____
4. שכן / מזכר / אחר (הקף בעיגול) שם ת.ז. ופרטים: _____	4. תעודת חנוג'קצין מס' _____
*** במידה ואין זיהוי יש למלא את פרטי הנפטר ע"ש "פלוני אלמוני"	

משרד
הבריאות

מפול הבריאות
Ministry of Health
Jerusalem

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

-3-

פרטי רופא מטפל (של הנפטר)

שם פרטי	שם משפחה	מס' טלפון:	מס' רישון:
---------	----------	------------	------------

קופ"ח או מסד רפואי	כתובת טלפונים
--------------------	---------------

תקציר פרטי ונסיבות האירוע

מיכת או התחלת החייאה או הפסקת פעולות החייאה

פרטי הרופא המאשר את ההכרזה על המוות במד"א

שם פרטי	שם משפחה	מס' רישון רופא
---------	----------	----------------

מס' טופס פאראמד"ק	מס' אישור במקד מד"א
-------------------	---------------------

משרד
הבריאות

מסלול הבריאות
Ministry of Health
Jerusalem

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

-4-

תאור בדיקה חיצונית ככל שישנם:

הערות:

שם הפאראמדיק ראש הצוות

מס' רישון _____

חתימה וחותמת _____

מצורף חרטים מוניטור 3 לידים

במידה ונדרשים פרטים נוספים נא התקשר למוקד הארצי של מד"א
בטלפון 03-5350053 ובקש את הוצאת התורן, או חייג 101.

נספח ב' - טופס הודעת פטירה

חובה למלא את הטופס
ב- 4 העתקים

מדינת ישראל - משרד הפנים

נא להעביר חלפה זו במעטפת סגורה

הודעת פטירה

לפי יעקיף 7 לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ח-1965, חריגו מודיע את הפרטים על הנפטר

שם המספחה	השם המרטי	שם פרטי של האב	ת.ז. זהות	דרכון	סין
המזב ואישו	דת	שנה	חודש	יום	מקום הלידה
תאריך גטיחה עברי	שעה	תאריך פטירה גרגוריאני	מקום הפטירה	שם הישוב	שם המדינה (אם חלפה נשואה)
יום חודש שנה	שנה	חודש	יום	מספר הזהות של בן/בת הזוג	החיסות והמודיע
שם בן/בת הזוג	מספר הזהות של בן/בת הזוג	החיסות והמודיע	מספר הזהות של בן/בת הזוג	מספר הזהות של בן/בת הזוג	מספר זהות על המדינה
שם המנוחה	השם פרטי	החיסות והמודיע	מספר הזהות של בן/בת הזוג	מספר הזהות של בן/בת הזוג	מספר זהות על המדינה
לפי מיסוד ידעתי המוות אינו ב: יום חודש שנה	ראיתי את הגופה	שם הרופא (באותיות דפוס או חתמת)	מקום העבודה	מספר הזהות של בן/בת הזוג	מספר זהות על המדינה
דקה	כתיבת תאריך	שם הרופא (באותיות דפוס או חתמת)	מקום העבודה	מספר הזהות של בן/בת הזוג	מספר זהות על המדינה
תפקיד	מספר הזהות של בן/בת הזוג	שם הרופא (באותיות דפוס או חתמת)	מקום העבודה	מספר הזהות של בן/בת הזוג	מספר זהות על המדינה

אבחנות לסיבות המוות שנקבעו ע"י הרופא

1.1	סיבה מיוחדת, פגיעה או מחלה שגרמה לנסיגה במישרין, אם הסיבה "בכתי ידוע"	סדרת המוות - ימולא ע"י רופא שראו את הגופה
1.2	מחלות או מצבים שהביאו לסיבת המוות המיידית, ציון שרשרת הידרועים שגרמו לפטירה	
2	מחלות או מצבים אחרים שתרמו לפינת אך אינם קשורים ישירות לאבחנת 1-1	

חשד לרצח	תאונת עבודה	תאונת ארצה	חשד לתאבדות	תאונת דרכים	תאור הניקים האמתיים
האם היתה הנפטר בהריון סמוך לפטירה	האם היתה הפגיעה	האם ילדה	האם ילדה	האם ילדה	האם ילדה
אבחנה זמנית 1	שם המתקן	תאריך	אבחנה זמנית 2	אבחנה סופית	תחיסות הפתולוג
תאריך ההירעה	חוצא רשיון קבורה	שם חברת הקבורה	מקום הקבורה	מקום הלידה	תחיסות רופא הלשכה
תאריך העליה	רצ"ב הועדת זהות מס'	תחיסות רופא הלשכה	תחיסות רופא הלשכה	תחיסות רופא הלשכה	תחיסות רופא הלשכה
תחיסות רופא הלשכה	תחיסות רופא הלשכה	תחיסות רופא הלשכה	תחיסות רופא הלשכה	תחיסות רופא הלשכה	תחיסות רופא הלשכה

נספח ג' – תרשים זרימה

